

S P R A W O Z D A N I E z kursu wakacyjnego dla nauczycieli SZKÓŁ SPECJALNYCH zorganizowanego w dniach od 28.VI.1948r do dnia 12.VII.1948r przez Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Celem kursu było obok stworzenia dogodnych warunków do zwiedzania ziemi śląskiej, do poznania tej części kraju i spędzenia 2 tygodni bezpośrednio po zakończeniu roku szkolnego w okolicach zdrowotnych - przede wszystkim wspólne przepracowanie następujących zagadnień:

1. sprawozdanie z prac wykonanych w ciągu roku w związku z uchwałami zapadłymi na poprzednim kursie w Międzyzdrojach,
2. zbieranie materiału dla badania losów absolwentów szkół specjalnych,
3. opracowanie wytycznych do odchyleń w programach szkoły specjalnej w stosunku do programów w szkole normalnej,
4. pogłębienie i uzupełnienie wiadomości z dziedziny ideowo-politycznej.

Realizując te zamierzenia podzielono pracę na kursie na dwa etapy:

- I - trwający od 28.VI. do 5.VII włącznie w osobnych grupach dla poszczególnych działów szkolnictwa specjalnego, a więc dla:
- a) nauczycieli szkół specjalnych dla umysłowo upośledzonych - w Cieszynie,
 - b) nauczycieli szkół dla moralnie zaniedbanych - w Cieszynie,
 - c) " " " głuchych - w Lublińcu,
 - d) " " " ociemniałych - w Lublińcu,
 - e) " " sanatoryjnych dla dzieci przewlekle chorych i kalekich - w Wiśle-Głębcach.

II - trwający od 6.VII. do 12.VII włącznie dla nauczycieli szkół specjalnych wszystkich działów tego szkolnictwa w Cieszynie.

Kurs liczył łącznie 144 uczestników.

W pierwszym ośmiodniowym etapie pracy zajęcia prowadzone były metodą seminaryjną, bez prelegentów. Poszczególne działy pracy prowadzi:

- a) dział umysłowo upośledzonych - kol. Frydrychowska Leokadia,
- b) " moralnie zaniedbanych - kol. Rogalski Stanisław,
- c) " głuchych - kol. Głogowski Kazimierz,
- d) " ociemniałych - kol. Temerson Halina,
- e) " sanatoryjny - kol. Starzecki Włodzimierz.

W grupie nauczycieli szkół specjalnych dla upośledzonych umysłowo pracowało 74 uczestników nad następującymi zagadnieniami opracowanymi metodą dyskusyjną (seminaryjną):

1. program pracy w szkole specjalnej,
2. metody pracy w szkole,
3. przygotowanie zawodowe upośledzonych umysłowo,
4. organizacja opieki pozaszkolnej,
5. struktura i organizacja szkoły,
6. wychowanie społeczne,
7. selekcja dzieci do szkół specjalnych,
8. zagadnienie karności,
9. zagadnienie dziecka trudnego,
10. współpraca członków Sekcji Szkolnictwa Specjalnego z Państwowym Instytutem Pedagogiki Specjalnej poprzez Ośrodek Metodyczny i Muzeum szkolnictwa specjalnego.

W dyskusjach ogółem zabrało głos około 60 osób. Opracowano wnioski zmierzające do ulepszenia metod pracy, programów, metod poznania dziecka, organizacji szkół i zakładów, walki z przestępczością nieletnich, profilaktyki społecznej w kierunku zmniejszenia przyczyn upośledzenia.

Wypowiedzi kolegów mówiły nie tylko o zainteresowaniu pracą, ale świadczyły o głębokiej trosce o los dziecka, świadczyły o pragnieniu służenia mu a tym samym społeczeństwu i Ojczyźnie przez realizację idei równego, sprawiedliwego startu życiowego dla wszystkich.

12-osobowa grupa nauczycieli ze szkół i zakładów dla moralnie zaniedbanych w czasie 28 godzin pracy zespołowej przedyskutowała zagadnienia:

1. typy zakładów wychowawczych,
2. zagadnienie kar i karności,
3. zagadnienie kradzieży,
4. zagadnienie kłamstwa,
5. zagadnienie kontaktu ze społeczeństwem.

Wnioski sprecyzowane szczegółowo w 22 punktach dotyczyły:

1. organizacji szkół i zakładów wychowawczych,
2. roli wychowawców w zakładach,
3. kodeksu karnego dotyczącego nieletnich,
4. kontroli przez wizytatorów Kuratorskich zakładów wychowawczych samorządowych,

5. opieki psychologicznej nad dziećmi,
6. badań nad środowiskiem zakładu i sposobów oddziaływania na nie,
7. śledzenia losów absolwentów.

Podsekcja dla nauczycieli szkół specjalnych dla głuchych licząca 17 uczestników opracowała w Lublińcu:

1. Nowe zdobycze w nauczaniu mowy według Meresza.
2. Kształcenie zawodowe głuchoniemych.
3. Podstawowe zasady dydaktyki w szkole dla głuchoniemych.
4. Wychowanie głuchoniemych.
5. Projekt programu opracowany przez Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych (w Warszawie).
6. Projekt ustawy o szkoleniu dzieci głuchych i dzieci z wadami mowy.
7. Głuchota i ślepotą jako zagadnienie społeczne.

W wyniku wspólnych obrad uchwalono 3 wnioski:

1. Wniosek o zatwierdzeniu przeprowadzonego przez uczestników kursu projektu programu, który byłby obowiązujący dla wszystkich szkół dla głuchych w Polsce.
2. Wydanie łącznie z programem wskazówek metodycznych do programu oraz periodycznego opracowywania i rozsyłania "BIULETYNU METODYCZNEGO DLA ZAKŁADÓW I SZKÓŁ DLA GŁUCHYCH W POLSCE".
3. Organizowanie dwukrotnie w ciągu roku konferencji dla 3 delegowanych przedstawicieli każdego zakładu w Polsce.

16-osobowa grupa nauczycieli szkół specjalnych dla dzieci niewidomych w systemie prac zespołowych przedyskutowała następujące referaty kolegów:

1. Zagadnienie pracy dla niewidomych.
2. Kształcenie zawodowe niewidomych.
3. Prace ręczne w szkole podstawowej dla niewidomych.
4. Z zagadnień programowych w szkole dla niewidomych.
5. Z zagadnień wychowawczych w szkole dla niewidomych,
6. Zatrudnienie niewidomych w przemyśle.
7. Harcerstwo w szkole dla niewidomych.

W roku dyskusji wyłożono szereg wniosków głęboko wnikających w zagadnienie opieki nad niewidomymi: Dotyczyły one:

1. śledzenia losów absolwentów,
2. utrzymania łączności, wymiany myśli między członkami podsekcji

niewidomych w drodze wydawania stałego biuletynu i organizowania konferencji,

3. kształcenie niewidomych (ujęcie od strony organizacji szkół),
4. organizowania poradnictwa zawodowego, badań uzdolnień specjalnych i opieki psychologicznej,
5. programu szkół dla niewidomych,
6. stworzenia szkół dla niewidomych umysłowo upośledzonych,
7. rejestracji niewidomych,
8. stypendiów,
9. popularyzacji sprawy niewidomych.

Równocześnie w Wiśle-Głębcie pracowała grupa 25 osób nad zagadnieniami dotyczącymi szkół specjalnych dla dzieci przewlekle chorych i kalekich. Dział sanatoryjny, najmłodszy dział szkolnictwa specjalnego cierpi najdotkliwiej na brak wyspecjalizowanych nauczycieli w swojej dziedzinie pracy. Uczestnicy tej podsekcji oprócz dyskusowania zagadnień teoretycznych poznali organizację pracy i życia dziecka w sanatoriach w Istebnej, w Jaworzu i w Buczcu gdzie mieli również okazję poznać urządzenia tych zakładów leczniczo-wychowawczych.

W trakcie prac kursu przedyskutowano:

1. program nauczania,
2. metody pracy,
3. zajęcia pozalekcyjne,
4. warunki pracy w zakładach leczniczo-wychowawczych jako wytyczne do opracowania "obowiązków i praw nauczycieli sanatoryjnych" normujących właściwe warunki pracy we wszystkich zakładach leczniczo-wychowawczych. W związku z tym uczestnicy kursu opracowali i wypełnili specjalną ankietę,
5. organizację szkolnictwa specjalnego, trudności, wytyczne,
6. współpracę wychowawcy z lekarzem,
7. omawiano psychikę dziecka przewlekle chorego na podstawie referatu ob. Goebela "Przeżycia dziecka przewlekle chorego",
8. opracowano wnioski.

Na marginesie zajęć kursowych odbyto liczne wycieczki krajoznawcze: grupa kolegów pracujących w Cieszynie - do Wisły-Głębcy i na Stożek, do Góleszowa, do Muzeum w Cieszynie, zwiedzano samo miasto i jego najbliższe okolice pod kierunkiem kol. Rzeszowskiego; grupa z Lublińca - do Hajduk, Huty Batory, Chorzowa i Częstochowy; grupa z Wisły-Głębcy zrobiła wiele krótkich, półdziennych wycieczek w Beskidy.

W drugiej fazie prac wszystkie podsekcje zjechały do Cieszyńska w dn. 6.VII.48r. Ten okres pracy opierał się na prelekcjach wygłaszanych przez:

- 1.kol.Pokorę Wojciecha - Rola i zadania Zw.Nauczycielstwa Polskiego,
- 2.kol.Kuroczkę Eustachego - Polska na tle sytuacji międzynarodowej
- 3.kol.Łopatto Stefana - Praca społeczna na tle przemian społecznych
- 4.Kierowników poszczególnych działów pracy w pierwszej fazie kursu
ujmujących sprawozdanie z przebiegu tych prac,
- 5.dr Marię Grzegorzewską - Wspólne wytyczne w pracy szkolnictwa specjalnego wszystkich działów,
- 6.kol.Frydrychowskiej Leokadii - Sprawozdanie z działalności Sekcji
Szkolnictwa Specjalnego ZNP,
- 7.kol.Kirejczyka Kazimierza - Organizacja, trudności i wytyczne szkolnictwa specjalnego,
- 8.kol.Woźnickiego Władysława - Polskie drogi socjalizmu.

Referaty te połączone z dyskusją odbyły się w następującym czasie:

dn.6.VII - otwarcie plenum kursu i wieczór pieśni śląskich z udziałem kol.Jerzego Drozda.

" 7.VII - referat kol.Pokory i kol.Łopatto.

" 8.VII - " " Kuroczko

" " - sprawozdania kierowników działów (popołudnie).

" 9.VII - referat kol.dr Grzegorzewskiej.

" " - odczyt Gustawa Morcinka "Jak zostałem pisarzem".

" " - losowanie stypendium Funduszu Stypendialnego imienia Józefa Joteyko.

" 10.VII - wycieczki do źródeł Wisły i do Oświęcimia w dwóch grupach

" 11.VII - referat kol.Kirejczyka.

" " - sprawozdanie kol.Frydrychowskiej (popołudnie).

" 12.VII - referat kol.Woźnickiego i zamknięcie prac kursu.

Kurs przepracował w ciągu 14 dni łącznie na wszystkich działach i w czasie zajęć wspólnych dla wszystkich działów 145 godzin pracy przy udziale 144 uczestników. Wysiłek ten - to zasiew pod całoroczną twórczą pracę w zakresie opieki nad dzieckiem upośledzonym, to dzwonek alarmujący przed możliwością zrutynizowania metody pracy, która w kontakcie z dzieckiem upośledzonym musi być wiecznie żywa, czujna i prawdziwie twórcza, to radosna okazja wymiany myśli i doświadczeń pedagogicznych dla szukania najważniejszych dróg wypełniania pracy naszej, która jest częścią składową życia naszego i którą ujęli uczest-

nicy kursu w prostych słowach depeszy wysłanej w pierwszym dniu obrad wspólnych w Cieszyńsku do Ob. Ministra Oświaty Skrzyszewskiego Stanisława:

"My, nauczyciele szkół specjalnych z całej Polski, zebrani na kursie wakacyjnym w Cieszyńsku zapewniamy Ciebie, Obywatelu Ministrze, że na powierzonym nam odcinku pracy wyłożymy wszystkie siły dla odbudowy życia duchowego Ojczyzny.

W oparciu o założenia ideowe Odrodzonej Polski Ludowej, z głęboką wiarą w społeczną wartość naszej pracy przygotowujemy do pożytecznego udziału w życiu powierzone nam dzieci i młodzież".

Kierownikiem pedagogicznym kursu - była ob. Bronisława URBANŃSKA.

DZIAŁ UMYSŁOWO-UPOŚLEDZONYCH.

Sprawozdanie z pracy w dziale nauczycieli dzieci upośledzonych umysłowo na kursie w Cieszyńsku.

Praca prowadzona była metodą dyskusyjną. Obejmowała zagadnienia:

1. Programu i metody pracy w szkole specjalnej.
2. Wychowania społecznego w szkole specjalnej.
3. Struktury i organizacji szkoły.
4. Przygotowania zawodowego upośledzonych.
5. Selekcji dzieci upośledzonych.
6. Dziecka trudnego w szkole (omówiono z grupą nauczycieli dzieci moralnie zagrożonych).
7. Zagadnienie karności (jak wyżej).
8. Ośrodek metodyczny i Muzeum Szkolnictwa Specjalnego,

Prelekcje mające na celu zagajenie dyskusji wygłosili: kol. Frydrychowski, kol. Kuchowicz, kol. Rogalski. Ponadto kol. Rzeszutkowska przedstawiła program w/g którego pracują szkoły w Katowicach, kol. Radwańska program szkoły w Krakowie.

Dwudniowa praca nad zagadnieniem programu i metody pozwoliła w wyniku na uzgodnienie następujących spraw:

Praca w szkole specjalnej dla umysłowo upośledzonych wymaga indywidualizacji i skrupulatnego dostosowania zabiegów wychowawczych o charakterze leczniczym, koniecznym dla potrzeb dziecka i środowiska. Z tego względu nie może być programu stałego, obowiązującego w jednolitym stopniu wszystkie szkoły.

Należy natomiast w najbliższym czasie opracować program ramowy zawierający wytyczne dla metody, doboru materiału kształcącego oraz jego zakresu, który na podstawie dotychczasowych doświadczeń jest możliwy do realizacji w danych szkołach, a konieczny ze względu na cele i założenia opieki nad dzieckiem upośledzonym.

W tym celu winna być powołana komisja przy P.I.P.S. albo przy Sekcji Szkolnictwa Specjalnego Z.N.P. albo też przy Ministerstwie Oświaty. Sprawę opracowania ramowych programów (wytycznych) uważa się za szczególnie ważną i pilną.

Brak ich daje się bardzo odczuwać zwłaszcza w szkołach, w których są nauczyciele bez kwalifikacji specjalnych, lub w szkołach nowo-organizowanych i nie mających tradycji.

Z tego względu wskazane byłoby aby członkowie powołanej komisji (przy Sekcji, Instytucie lub Ministerstwie) byli urlopowani lub specjalnie wynagradzani, aby mogli na pracę tego rodzaju poświęcić dostateczną ilość czasu i w możliwie krótkim terminie ją wykonać.

Komisja przy opracowywaniu wytycznych winna wziąć pod uwagę, że : zgodnie z instrukcją Min. Oświaty i wskazaniem P.I.P.S. w pracy nad dzieckiem obowiązuje metoda ośrodków zainteresowania.

Pozwala ona na dużą swobodę w doborze materiału kształcącego w oparciu o środowisko, w którym szkoła żyje.

Swobodę tę ogranicza jednak: a) cel, do którego dążymy w wychowaniu dziecka,
b) możliwości dziecka.

Zgodnie z celem materiał kształcący musi mieć charakter praktyczny pod kątem potrzeb przyszłego zawodu wychowanka.

Należy dążyć do określenia jaki przewiduje się materiał z języka polskiego, matematyki, przyrody (z uwzględnieniem fizyki), geografii, historii, rysunku i wiedzy o Polsce i świecie współczesnym jako konieczne minimum wiedzy dla naszego ucznia, łącząc się z jego możliwościami i przygotowaniami zawodowymi.

Ze względu na konieczność indywidualnych ćwiczeń z zespołami dzieci różnych klas należałoby przewidzieć w rozkładzie zajęć tygodniowych 2 lub 3 godziny na specjalne ćwiczenia.

Należałoby tworzyć grupy składające się z dzieci z różnych klas, któreby uzupełniały swoje braki z polskiego, rachunków pod kierownictwem nauczycieli.

Uczestnicy kursu w Cieszynie stwierdzają, że w dzisiejszych czasach zorganizowanej i planowej egzystencji problem upośledzonych jest ważnym problemem państwowym i narodowym. Dlatego szkoły będące raczej komoensacją braków w załatwieniu tego problemu nie wystarczają.

Konieczne jest podjęcie na większą skalę akcji profilaktycznej, dążącej do zmniejszenia wydatnej ilości upośledzonych. (Walka z chorobami wenerycznymi z alkoholizmem, jaglicą itp. rozpowszechnienie przyczyn upośledzenia, właściwie pojęta akcja opieki nad matką i dzieckiem, dobrze zorganizowane poradnie). Problemem tym winno zainteresować się całe społeczeństwo a zwłaszcza świat lekarski i pedagogiczny i cały świat pracy poprzez Zw. Zawodowe.

Celem naszej pracy jest przygotowanie do samodzielnego i samowystarczalnego życia przez wykształcenie praktyczne i wyuczenie najpotrzebniejszych zawodów.

W dążeniu do tego celu zwraca się uwagę na zajęcia praktyczne, które poprzez formę zabawową, majstrowania - stopniowo w klasach starszych przechodzą w określone przyśposobienie zawodu, zakończone właściwym przygotowaniem do zawodu.

Roczne ośrodki zainteresowania w/g podanych niżej tematów były w szkołach dotychczas najczęściej stosowane i uważa się je za zgodne z potrzebami i celem szkoły specjalnej i możliwą dla realizacji. Mianowicie:

W kl. I. Dziecko i jego potrzeby (z uwzględnieniem najbliższych środowisk domu i szkoły).

W kl. II. Dziecko i przyroda (z uwzględnieniem bliskiego środowiska - ulica).

W kl. III. Dziecko i środowisko ludzkie (z uwzględnieniem środowiska bliskiego - dzielnica w dużym mieście, a miasto w małym mieście).

W kl. IV. Dziecko i społeczeństwo (z uwzględnieniem miasta rodzinnego w dużym, a powiatu w małym mieście).

W kl. V. Dziecko i kraj rodzinny.

W kl. VI. Polska i kraje Europy.

W kl. VII. Polska i świat.

Program ramowy winien określać zakres z poszczególnych przedmiotów nauczania biorąc pod uwagę dotychczasowe wieloletnie doświadczenia w szkołach specjalnych.

Ustawa o obowiązku.

Celem zapewnienia właściwej opieki upośledzonym unyślowo należy przedłużyć obowiązek szkolny do 18 lat życia.

Celem zapewnienia opieki lekarskiej należy wprowadzić do szkół specjalnych lekarzy państwowych, którzyby co najmniej 2 godz. tygodniowo poświęcili szkole.

Ze względu na specjalne potrzeby szkoły należy na higienistkę szkolną wybrać osobę, która poza wiadomościami zawodowymi ma właściwy pod względem społecznym i pedagogicznym stosunek do dziecka.

Dążyć do rozbudzenia szkolnictwa tak, aby dziecko upośledzone wsiadało zapewnioną potrzebną opieką.

Należy zapewnić dzieciom opiekę poza szkolną, przeznaczając fundusze na ten cel w budżetach Kuratorium na dożywianie oraz etaty nauczycieli specjalistów na zajęcia pozalekcyjne. Zajęcia te mają w zasadzie charakter rekreacyjny, świetlicowy, atrakcyjny ale narówni z pracą szkolną muszą mieć walory wychowawcze, pobudzające rozwój ogólny dziecka.

Kierownik i Rada Pedagogiczna szkoły ma postawić sobie jako jedno z ważniejszych zadań popularyzację idei opieki nad upośledzonym. W tym celu poza budzeniem zaufania przez sumienną pracę na terenie szkoły, imprezy, uroczystości szkolne, wystawy, należy zainteresować szkołę prasą, radio, Związki Zawodowe i partie polityczne. W związku z tym należałoby opracować i wydać broszurę z podaniem bibliografii dotyczącej sprawy opieki nad dzieckiem upośledzonym. Broszura ta byłaby potrzebna dla popularyzacji zagadnienia w terenie.

Tak jak uczestnicy widzą potrzebę utworzenia ramowego programu (względnie wytycznych do programu) dla Szkoły Powsz. Podstawowej, tak też stwierdzają konieczność utworzenia programów Szkół Zawodowych Specjalnych i zakreslenia ram przysposobienia zawodowego. Należałoby i dla tych spraw powołać komisję dla opracowania jej. W skład tej komisji oprócz nauczycieli specjalistów szkół dla upo-

śledzonych umysłowo winni wejść nauczyciele szkół zawodowych, psychologowie i lekarze.

Szkoła Zawodowa Specjalna winna trwać conajmniej 3 lata.

Należy w najbliższym czasie zorganizować poradnictwo zawodowe dla młodzieży.

Władze szkolne i samorządowe winny w najbliższym czasie przystąpić do rewizji warunków lokalowych naszych szkół i stwierdzając ich braki przystąpić do planowej akcji budowy budynków szkolnych, które odpowiadałyby założeniom pedagogiki leczniczej.

W okresie przejściowym ze względu na konieczność dawania przysposobienia zawodowego i opieki pozaszkolnej nad dzieckiem. Szkoły Specjalne powinny dysponować izbami lekcyjnymi wyłącznie dla swoich celów w ciągu całego dnia. (Usunąć z budynków szkoły popołudniowe);

Ze względu na konieczność poświęcenia jaknajwięcej czasu sprawom pedagogicznym kierownik szkoły winien być odciążony od spraw biurowych i kancelaryjnych przez przydzielenie sekretarza dla Szkoły Specjalnej.

Uczestnicy kursu w Cieszyńsku stwierdzają, że nazwa szkoły bądź to specjalnej (gorzej, jeśli używa się terminu - dla upośledzonych umysłowo) budzi żal i niepokój tak wśród dzieci jak i ich rodziców, wpływa ujemnie na stosunek uczniów do szkoły. Proponuje się, aby zmienić nazwę z Powszechnej Specjalnej na Szkołę Powszechną Podstawową Ogólnokształcącą - stopnia niższego.

Należy uregulować sprawę godzin pracy kierowników szkół prowadzących badania selekcyjne, które powinny być wynagradzane: albo przez traktowanie poświęconego czasu w ramach godzin nadliczbowych, albo też stworzyć specjalny ryczałtowy dodatek na ten cel.

Ze względu na wartości, które do pedagogiki leczniczej wnosi muzyka, rytmika, śpiew, uczestnicy kursu proszą Zarząd Sekcji o zwrócenie się z odpowiednim memoriałem do Ministerstwa Oświaty, o ułatwienie w zdobyciu instrumentu (pianina) dla szkoły.

Uczestnicy kursu uważają za konieczne dostarczenie wszystkim szkołom i zakładom spisu zakładów co ułatwi udzielanie rad rodzicom.

Należy organizować zakłady kształcenia wychowawców (licea a nawet uczelnie wyższe).

W zakładach kształcenia nauczycieli i wychowawców należy wprowadzić wykłady z pedagogiki specjalnej i opieki nad dzieckiem upośledzonym.

W związku z prelekcją kol.Telstyckiej padł wniosek o utworzenie przy P.I.P.S. biblioteki ruchomej dotyczącej zagadnień pedagogiki specjalnej.

Nauczyciele Szkół Specjalnych zebrani na kursie w Cieszynie zwracają się do Ministerstwa Oświaty z prośbą by w przydziałach materiałów dydaktycznych dla szkół zawodowych objęto również i Szkoły Specjalne.

Zebrani kierownicy i nauczyciele ze wszystkich ośrodków Polski na kursie w Cieszynie, jako członkowie Sekcji Szkol.Spec.ZNP z zadowoleniem i uznaniem witają instrukcje Ministerstwa Oświaty, które wydatnie posuwają realizację zagadnienia opieki nad dzieckiem upośledzonym, w kierunku organizacji szkół, przysposobienia i przygotowania zawodowego, oraz opieki pozaszkolnej nad dzieckiem.

Dowodzi to, że najwyższe władze szkolne z Panem Ministrem na czele, traktują zagadnienie opieki nad dzieckiem na równi ze wszystkimi sprawami oświatowymi i wychowawczymi w Polsce, traktują je jako zagadnienie o dużej wadze społecznej.

Fakt ten napełnia nas głęboką ufnością i wiarą, że w naszej trudnej pracy mamy poparcie i zrozumienie.

DZIAŁ MORALNIE ZANIEDBANYCH

Wnioski z obrad działu moralnie zagrożonych na Kursie Sekcji Szkolnictwa Specjalnego w Cieszynie w dniach od 28.VI do 12.VII.1948r.

1. Wszystkie zakłady przewidziane dla młodzieży moralnie zagrożonej powinny nosić nazwę - Wychowawcze.
2. Muszą powstać następujące typy Zakładów Wychowawczych w Polsce:
 - a) Izby Zatrzymać przy poster.M.O.
 - b) Schroniska Wychowawcze.
 - c) Zakłady Wychowawcze z Publ.Szkołą Specjalną,
" " z Średnią Szkołą Zawodową,
" " z Publ.Szkołą Specj.dla umysłowo upośledzonych
i moralnie zaniedbanych,
 - d) Zakład Wychowawczo-leczniczy.
 - e) Bursy Wychowawcze dla młodzieży ponad 18 lat.

- Szczegółowe dane dotyczące organizacji i charakteru wyżej wymienionych Zakładów zawarte są w protokole z dnia 30.VI.1948r. str. czającego zagadnienie "Projektu typów Zakładów Wychow.w Polsce".
3. Wszystkie zakłady Wychowawcze powinny ściśle współpracować z lekarzem. Typ Zakładu Wychowawczo-leczniczego powinien być prowadzony przez lekarza psychiatrę.
 4. Niedopuszczalne jest zatrudnianie niewykwalifikowanych nauczycieli i wychowawców w Zakładach Wychowawczych.
 5. Cały personel zatrudniony w Zakładach Wychowawczych powinien mieć charakter wychowawczy.
 6. Każdy Zakład Wychowawczy musi mieć swój wyraźny projektowany we wniosku nr 2. Niewskazane jest utrzymywanie charakteru Zakładu leczniczego cechy kilku typów.
 7. Wychowawcy Zakładów Wychowawczych powinni rekrutować się z absolwentów P.I.P.S.
 8. Należy dążyć do możliwie najszybszego uregulowania ustawowego stanowiska wychowawców. Dopóki to zagadnienie nie zostanie rozwiązane trudności w zdobywaniu sił wychowawczych będą nierozwiązane (czas pracy, urlopy, uposażenie).
 9. Należy uruchomić instytucje kształcące wychowawców.
 10. Zakłady Wychowawcze muszą zatracić charakter miejsc odosobnienia w kraju. Powinny być ośrodkami pogodnego, radosnego normalnego życia współżycia młodzieży.
 11. Zasadniczą cechą Zakładów Wychowawczych powinno być dokładne, różnorodne i przemyślane zorganizowanie życia szkolnego, wychowawczego i przygotowania zawodowego.
 12. Zakład wychowawczy powinien być ośrodkiem promieniującym na najbliższe środowisko. Ta myśl przewodnia winna orzyświecać kierownictwu, personelowi i wychowankom.
 13. Obecny kodeks karny dotyczący niepełnoletnich wymaga zmian, które muszą być opracowane przy współudziale wybitnych i fachowych pedagogów.
 14. Należy powierzyć kontrolę wychowawczo-pedagogiczną w Zakładach Wychowawczych Samorządowych wizytatorom Kurat. Okręg. Szkolnych (specjaliści).
 15. Należy dążyć do opracowania jednolitego regulaminu Zakładów Wychowawczych.
 16. Należy miewiadamić społeczeństwo o zagadnieniu młodzieży trudnej organizować koła opiekunów i utrzymywać żywy kontakt z nimi. W tej sprawie zagadnienie wpływu środowiska na wychowanków a nie chęć pomocy materialnej ma zasadnicze znaczenie.

17. W Zakładach Wychowawczych najważniejszą jest sama młodzież. Kierownik, personel, gospodarstwo czy warsztaty pracy powinny być tylko czynnikami wychowawczego oddziaływania.
18. Przydział lokali i zaopatrzenia dla Szkolnictwa Specjalnego winien być traktowany jako zagadnienie przodujące w szkolnictwie.
19. Należy opracować testy pomocnicze do badania młodzieży zagrożonej jako podstawy kwalifikacji do Zakładów Wychowawczych i szkół specjalnych tego typu.
20. Należy prowadzić obserwacje młodzieży, sposoby oddziaływania i badanie środowiska i to wszystko co dotyczy zagad. młodzieży moralnie zagrożonej.
21. Dalszy los absolwentów Zakładów Wychowawczych jest ważnym sprawdzeniem wykonanej pracy wychowawców. Należy dbać o zbieranie danych dotyczących dalszego losu absolwentów.
22. Należy udzielić stypendium dla zdolnego absolwenta P.I.P.S., któryby prowadził prace badawcze i propagandowe dotyczące zagadnienia młodzieży trudnej.

Przewodniczącym działu moralnie zaniedbanych na kursie Sek. Skol. Specjal. w Cieszyńcu był ob. S. ROGALSKI.

DZIAŁ GŁUCHYCH.

Wnioski zgłoszone na kursie w Lublińcu dla nauczycieli dzieci głuchych (w dniach od 28.VI do 6.VII.48r.)

1. Zebrani na Kursie w Lublińcu stwierdzili jednomyślnie potrzebę wspólnych dla wszystkich zakładów dla głuchoniemych ogólnopolskich konferencji - przynajmniej 2 razy do roku.
2. Kurs Nauczycieli Głuchoniemych w Lublińcu prosi Ministerstwo Oświaty o zatwierdzenie przepracowanego i przyjętego przez konferencję w Lublińcu projektu programu, jako obowiązującego dla wszystkich szkół głuchoniemych w Polsce.
3. Konferencja nauczycieli Głuchoniemych w Lublińcu uznała za wskazane ukazanie się równocześnie z programem nauczania dla głuchoniemych metodycznych wskazówek do programu nauczania, które będą rozsyłane periodycznie do Zakładów w formie: "Metodycznych Biuletynów dla Zakładów i Szkół dla Głuchoniemych w Polsce".

Przewodniczącym obradom ob. dr K. GŁOGOWSKI.

DZIAŁ SANATORYJNY

Wnioski opracowane przez nauczycieli szkół sanatoryjnych na kursie w Wiśle-Głębcu w dniu 5.VII.1949r.

1. Uświadomienie nauczycieli o warunkach pracy i schorzeniach w danym sanatorium przed jego zaangażowaniem (obowiązek ten nakłada się na angażujących).
2. Na oddziela gruźlicy otwartej może być zatrudniony nauczyciel p 35 roku życia o ile wyrazi piśmienną zgodę przed objęciem obowiązków.
3. Nauczyciel przed objęciem pracy w sanatorium gruźliczym winien mieć zrobioną fotografię płuc, która ma być dołączona do podpisanej deklaracji i zachowana w aktach.
4. W razie zachorowania nauczyciela na gruźlicę w czasie pełnienia obowiązków stosuje się pkt. 5, rozdz. III Uchwał w Busku, a mianowicie: "Każdy nauczyciel, jak i członek rodziny w wypadku zarażenia się chorobą w Zakładzie winien mieć prawo i pierwszeństwo leczenia we wszystkich sanatoriach a on sam możliwość otrzymania w razie potrzeby urlopu płatnego na wyleczenie. W wypadku nieuleczalności ma prawo do 100% emerytury".
5. Warunki pracy winne być unormowane na podstawie uchwał w Busku i ankiet w Wiśle-Głębcach.
6. Wobec małej ilości nauczycieli z kwalifikacjami zawodowymi w szkołach dla dzieci przewlekle chorych organizować należy kursy przynajmniej jeden raz w roku, na które przyjmować każdego roku innych nauczycieli, po jednym z każdego Zakładu leczniczo-wychowawczego oraz dla utrzymania ciągłości pracy kilku nauczycieli z poprzednich kursów.
7. Organizować wymiany nauczycieli między zakładami dla zapoznania się z pracą w innych sanatoriach.
8. Poczynić starania w Ministerstwie Oświaty o przyznanie 50% dodatku dla nauczycieli niekwalifikowanych pracujących w szkołach specjalnych.

Kierownikiem Kursu w Wiśle-Głębcu był ob. W. STARZECKI.

DZIAŁ NIEWIDOMYCH

Wnioski z Kursu Sekcji Nauczycieli Szkół Specjalnych w Lublińcu.

1. Przeprowadzenie badań nad losem absolwentów szkół dla niewidomych za pośrednictwem zakładów, związków niewidomych, kół przyjaciół niewidomych i wszystkich możliwych czynników.
2. Informowanie członków Sekcji ZNP i innych zainteresowanych osób o wynikach konferencji i zjazdów w formie biuletynów, wydawanych przez ZNP przy współpracy Ministerstwa Oświaty, oraz w piśmie: "Przyjaciel niewidomych".
3. Udział jak największej ilości członków ZNP i osób zainteresowanych w konferencjach i zjazdach w sprawie niewidomych.
4. Ułatwienie wyjazdów za granicę przez odpowiednie Ministerstwa celem pogłębienia studiów nad sprawą niewidomych.
5. Celem kierowanie niewidomych do właściwego zawodu należy prowadzić w zakładach dla niewidomych poradnie zawodowe.
6. Wystąpić do Dyrekcji Polskiego Radia z prośbą o zatrudnienie w zespołach muzycznych muzyków niewidomych oraz celem kształcenia odpowiednich kadr nawiązać kontakt z Ludowymi Instytucjami Muzycznymi.
7. Prosić Ministerstwo Oświaty o zapewnienie 50% posad nauczycielskich w szkołach dla niewidomych - nauczycielom niewidomym.
8. Celem zagwarantowania wykwalifikowanym masażystom niewidomym posad w państwowych szpitalach i uzdrowiskach należy wystąpić za pośrednictwem ośrodków szkoleniowych w tym zawodzie oraz za pośrednictwem Związku zawodowego niewidomych do Ministerstwa Zdrowia o wydanie odpowiednich zarządzeń, normujących procentowy udział niewidomych w tym zawodzie.
9. Konieczność prowadzenia w szkołach podstawowych dla niewidomych zeszytów biograficznych uczniów o specjalnym nachyleniu, obrazującym uzdolnienia ucznia do prac rękodzielniczych, jego zainteresowania, możliwości fizyczne do pracy, oraz wnioski co do dalszego pokierowania uczniem.
10. Celem zorientowania tak uczniów jak i nauczycieli w możliwościach zatrudnienia niewidomych należy organizować wycieczki szkolne oraz wycieczki w czasie trwania kursów dla nauczycieli szkół dla niewidomych do odpowiednich ośrodków przemysłowych i warsztatów pracy.

11. Ze względu na ważność prac ręcznych w szkole podstawowej dla niewidomych jako przygotowania do przyszłych zawodów zwiększyć wymiar godzin nauczania tego przedmiotu.
12. Obowiązkowe kształcenie dziecka niewidomego w przedszkolu. W związku z tym konieczność tworzenia przedszkoli w zakładach dla niewidomych.
13. Obowiązkowe prowadzenie atkusa obserwacyjnego ucznia przez nauczyciela - wychowawcę.
14. Przeprowadzenie badań (obserwacji, spostrzeżeń, ankiet) w zakładach dla niewidomych celem głębszego poznania zainteresowań i uzdolnień wychowanka.
15. Konieczność opracowania testów dla badania dzieci niewidomych.
16. Program szkoły podstawowej dla niewidomych nie różniąc się zasadniczo od programu szkół podstawowych dla widzących - winien jednak z uwagi na wolniejsze tempo nauki i konieczność uwzględnienia w szerszym zakresie nauki robót ręcznych, śpiewu i gimnastyki rytmicznej być zreformowany w tym sensie, aby kurs klas siedmiu realizowany był na przestrzeni ośmiu lat nauki.
17. W ciągu kilku najbliższych lat szkolnych szkoły dla niewidomych korzystać powinny z pewnej swobody przy realizowaniu programu w ramach siatki godzin. Pozwoli to szkole na uwzględnienie potrzeb nauki potrzeb lokalnych środowiska uczniowskiego bardzo różnych w poszczególnych dzielnicach Polski oraz na przeprowadzenie pewnych doświadczeń koniecznych dla ostatecznego ustalenia programu.
18. Jest rzeczą wielkiej wagi zorganizowanie jednej szkoły w Polsce dla dzieci niewidomych umysłowo upośledzonych, oraz opóźnionych w rozwoju. Łączenie ich w jednej szkole z dziećmi niewidomymi normalnymi jest ze względów pedagogicznych niecelowe i szkodliwe.
19. Kształcenie niewidomych w zakresie szkoły średniej ogólnokształcącej winno odbywać się w zasadzie w szkole dla widzących. Jest to najlepszym przygotowaniem niewidomego dziecka do życia w społeczeństwie i jedną z najbardziej skutecznych form z.t.w. propagandy sprawy niewidomych. Z tego względu tworzenie szkół średnich ogólnokształcących, przeznaczonych specjalnie dla niewidomych jest niewskazane.

20. Zwrócić się do Związku niewidomych o współpracę przy rejestracji niewidomych z terenu całej Polski. Samą rejestrację nie zależnie od aparatu szkolnego przeprowadzić w porozumieniu z Radami Narodowymi, które dysponują komitetami terenowymi, a więc obejmującą całe Państwo.
21. Zwrócić się do Zarządu Towarzystwa Burs i Stypendiów o przyznanie absolwentom szkół niewidomych pewnego ściśle określonego procentu wolnych miejsc w butrach dla widzących.
22. Uzgodnić z Dyrektorem Instytutu Pedagogiki Specjalnej dr Marią Grzegorzewską wzór arkusza obserwacyjnego dla szkół niewidomych

Jako zamierzenie do przeprowadzenia w następnym roku szkolnym 1948/49 postanowiono:

1. Zebrać dane statystyczne odnośnie absolwentów szkół dla niewidomych (praca kol. Mitroszonka, Łódź).
 2. Celem propagandy sprawy niewidomych i badań nad dzieckiem niewidomym przygotować sylwetki dzieci niewidomych do opublikowania w prasie specjalnej i w innych pismach. (wszystkie ośrodki)
-